

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΤΣΕΠΟ ΝΤΟΥΜΠΕ

‘Η Τσέπο Ντούμπε, μιά δεκαπεντάχρονη μαθήτρια του Γερμανικού Σχολείου στο Γιοχάννεσμπουργκ, πέρασε δύο εβδομάδες δουλεύοντας με τα παιδιά του φιλανθρωπικού ‘Ιδρύματος “Children of Fire” ή «Τα παιδιά της Φωτιάς». Βαθεία της ‘επθυμία είναι να γίνει αρχιτέχτονας; έχει γράψει αυτά.

Σχεδιάζοντας ένα σπίτι για ένα ανάπηρο ενήλικα ή παιδί

‘Η επαγγελματική εκπαίδευσις, που συμπεριλάμβανε και Σαββατοκυρίακα, άρχισε τον Μάιο του 2000. Ενώ η Μπρόνουεν Ντζονς κανονικά είναι υπεύθυνη για ένα φιλανθρωπικό ίδρυμα, που βοηθά καμένα παιδιά και δημοσιεύει επίσης βιβλία, συμφωνησε να με διδάξει αρχιτεκτονική. Η επαγγελματική μου εκπαίδευση έχει αλλάξει την άποψη μου για την ζωή.

Κάτα την διάρκεια των δύο εβδομάδων πέρασα τον καιρό μου να σχεδιάζω ένα σπίτι για ένα άναπηρο κορίτσι που ονομαζόταν Δώρα. ‘Επρεπε να περάσω λίγο καιρό μαζί της για να μάθω περισσότερα γι’ αυτήν. Το τι μπορεί να κάνει και το τι δεν μπορεί να κάνει.

Την Πέμπτη 25^η Μαΐου, ξύπνησα νωρίς πασίχαρη που θα επήγενα δουλειά. ‘Η μέρα δεν ήταν καθόλου όπως την περίμενα. ‘Επρεπε να μετρήσω το σπίτι της Μπρόνουεν. Μπορεί να σκεφτήτε ότι δεν είναι και πολύ δουλειά για να γίνει σε 8 ώρες, μα σας υπόσχομαι ήταν περισσότερο από αρκετή. Τις επόμενες δυο μέρες η δουλειά ήταν τόση όση και την πρώτη, η οποία συμπεριλάμβανε και το να μετρήσω πόσα τούβλα χρειάζεται να κτυστή ένα σπίτι προς πληροφωρίαν σας χρειάζονται 18000 τούβλα να κτιστή ένα σπίτι μέτριου μεγέθους, με τρία υπνοδωμάτια στην περιοχή «Οκλαντ Παρκ» ή “Auckland Park”, αν όλοι οι τύχοι ‘θείναι δύο τούβλα χονδροί. Είχα να σχεδιάσω την πρόσοψη, την πλάγια όψη, και έπρεπε να περπατήσω γήρω από την περιοχή, παρατηρώντας τα διάφορα σχέδια παραθύρων, καθώς επίσης να εφεύρω μερικά δικά μου.. ‘Επρεπε να σκεφτώ πια ήταν η πρόσοψη τού σπιτιού, και γιατί η βόρεια πλευρά είναι πιο ζεστή.

Η τέταρτη μέρα, ήταν εν τούτοις διαφορετική, διότι έπρεπε να δώ και να μάθω τι μπορούσε να κάνει η Δώρα, για την οποία θα σχεδιάζα το σπίτι. Αυτό συμπεριλάμβανε να την βοηθώ να τρώει, γιατί χρειάζεται μια πρόσθεση για να μπορεί να κρατά το κουτάλι, και ένα περίπατο μαζί της και με τον ενιάχρονο γυό της Μπρόνουεν, τον Τρίσταν, στο ταχυδρομείο. Πιθανώς αυτή να ήταν μιά από της πιό ενδιαφέρουσες Κυριακές, κυριώς γιατί έκανα κάτι καλό όχι μόνο για την Δώρα, αλλά και για μένα.

Την έπερνα στο αποχωρητήριο, στην πραγματικότητα με ήθελε να την οδηγήσω εκεί, και να κάνω σίγουρα ότι ενεργήθηκε.

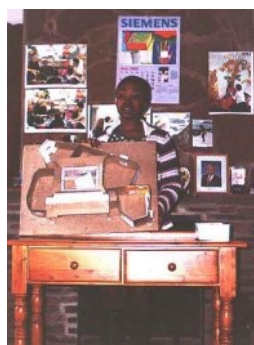
Αυτό το σύντομο διάστημα βοηθώντας ένα παιδί όπως την Δώρα κάνει διαφορά . ‘Η Δώρα ήταν έμπλεγμένη σε μιά φωτιά ‘ενος παλιόσπιτού, πού την είχε αφήσει χωρίς κατάλληλα χέρια, βλέφαρα, μύτη και κατάλληλα χείλη. Ζεί με τα σημάδια των

πληγών της, και το ασχημα καμένο πρόσωπο της για έξη χρόνια τώρα. Ζη με την Μπρόνουνεν και έχει περάση 24 οδηνυρές, και ακριβές εχχειρήσεις, οί οποίες, λόγου συμπεσόντος, έγιναν όλες στην Βρετανία, με δαπανές του κόσμου εκεί, της εκάναν χειλή απο το δέρμα και ιστόν απο τη πλάτη της, το οποίο της επίτρεπει να τρώει σταθερές τροφή, αλλά της είναι δύσκολο να μη στάξη το φαγητό από το στόμα της, και της είναι δύσκολο να αρθρώσει λέξεις, και έχει παρθεί δέρμα από το λαιμό της για να καλύψουν τα μάτια της. Η Δώρα έχει τρεις διαφορετικές μύτες, οι οποίες έγιναν γι αυτή και τις οποίες φορά κάθε πρωί, πρίν να παή σε ένα νηπιαγωγείο γιά ανάπηρα παιδιά, που βρίσκεται στην περιοχή <<Χίλλμπραου>>. Φορά επίσης ενα μικρό κόκκινο καπέλλο κάθε μέρα, διότι μέρος του κρανίου της έλειωσε από την φωτιά. Το ατύχημα έκανε αδύνατο για την Δώρα να κάνει τα πράγματα που μπορεί να κάνει ένα εξάχρονο παιδί.

Είμουνα εκεί μόνο για δύο εβδομάδες αλλά έμαθα ότι ο καθένας χρειάζεται και του αξίζει να αγαπάτε, κυρίως ανάπηρα παιδιά. Έμαθα ότι υπάρχουν κα άλλα πράγματα εκτός από το να πηγαίνεις ψώνια, και να σε νοιάζη τι θα πη ο άλλος. Το να είμαι με ανθρώπους που είναι τόσο τρύφεροι με έκανε να δω ότι ίσως υπάρχει ελπίδα για την χώρα μας και ίσως αν σταματησούμε μόνο για ένα λεπτο για να σκέφτουμαι για όλους αυτούς τους ανθρώπους ιδίως τά παιδιά που χρειάζονται αγάπη καί άν πραγματικά κάναμε κάτι γι' αυτό, η Νότιος Αφρική δεν θα είχε τόσα πολλά εγκαταλελυμένα παιδιά.

Έπρεπε να σχεδιάσω ένα σπίτι που να είναι φιλικό για την Δώρα. π.χ. να υπάρχουν όλα τα πράγματα που μπορεί να χρησιμοποιήση σαν παιδί, καθώς και σαν ενήλικος. Όταν σχεδιάζα αυτό το σπίτι έπρεπε να λάβω υπόψη το γεγονός ότι η Δώρα θα ζούσε μέσα σ' αυτό το σπίτι, από τον καιρό που είναι μικρή, και να μπορεί να ζη μέσα μέχρι που να έχει αρκετή εμπιστοσύνη να ζήση κάπου αλλού. Ίσως και να ζούσε εκεί για πάντα.

Αριθμοι δωματίων

Όταν σχεδιάζα αυτό το σπίτι, είχα να λογαριάζω πόσα δωμάτια θα ήταν κατάλληλα για ένα μικρό κοριτσάκι όπως την Δώρα, για να μπορή να συνηθήση το καινούργιο της περιβάλλον το γρηγορότερο. Το σπίτι θα έπρεπε να ήταν τέτοιο που να έχει αρκετό χώρο που να χωρή περισσότερο από ένα κάτοικο. Έτσι μετά πού έλαβα υπόψη όλες της πληρωφορίες που μάζεψα, αποφάσισα να σχεδιάσω ένα καλό και χαρούμενα επιπλωμένο σπίτι, με δυο υπνοδωμάτια, κουζίνα, σαλοτραπεζαρία και μπάνιο. Τα δυο υπνοδωμάτια θα είχαν παράθυρα που εξέχαν από τον τοίχον και το καθένα θα είχε μία πόρτα πού θα οδήγουσε στο μπάνιο. Αυτό είναι πολύ καλό για την Δώρα όταν θα θέλει να χρησιμοποιήση το αποχωρητήριο. Το υπνοδωμάτιο της Δώρας θα έχει κυλιόμενες πόρτες για να οδηγούν στον κήπο. Αυτό το δωμάτιο θα είναι το πιο ενδιαφέρον γιατί θα είναι το πιο πολύχρωμο. Αυτό είναι για να βοηθήση την Δώρα να αναγνωρίζη όλο το περιεχόμενο του δωματίου της, περιλαμβανομένου και του ίδιου του δωματίου και το πιό ευχάριστο να δουλεύει σ' αυτό. Λόγο της αδύνατης όρασης της Δώρας, υπάρχει ξύλινο πάτωμα στο περισσότερο σπίτι για να ακούη τα βήματα της και πού πηγαίνει. Τα ξύλινα πατώματα στοιχίζουν έξη φορές περισσότερο από μία τσιμεντένια πλάκα, αλλά το αρχικό ύψιλο κόστος, αξίζει λόγο τού οφέλους που προσφέρει σ' αυτούς πού

έχουν αδύνατη όραση. Το υπνοδωμάτιο της όμως θα 'χει μουσικό χαλί το οποίο θα κάνει διαφορετικό ήχο κάθε φορά που θα πατά σε διαφορετικό τεμάχιο.

Το επόμενο ποίο ενδιαφέρον δώματιο που σχεδίασα, ήταν η κουζίνα και επειδή σχεδίασα σ' αυτό το δωμάτιο τόσες πολλές γωνιές, θα είχα πολλούς τοίχους που θα έπρεπε να λάβω υπόψη. Αυτό το δωμάτιο θα περιλάμβανε πολύ χρώμα.

Πόρτες

Το τι πρέπει να λάβη κανένας ύποψη του όταν σχεδιάζει ένα σπίτι είναι ότι φωτιά μπορεί νά πιάση όπου δήποτε και σε όποια δήποτε στιγμή, γι' αυτό είναι καλό νά εγκαταστηθούν πόρτες πυρκαϊάς. Αυτες, είναι ειδικές πόρτες, πού είναι πολύ πιο χοντρές από συνηθισμένες πόρτες, και δίνουν έτσι σε κάποιο πιο πολύ ώρα για να δραπετεύση απο πυρκαϊά.

Εισόδοι

Το σπίτι αυτό πρέπει να μπορή να χρησιμοποιηθή από ανάπηρους καθώς και μη ανάπηρους, και θα πρέπει τότε να έχη αρκετά πλατειές πόρτες για να μπορη να περνά μια ανάπηρηκή καρέκλα, καθώς και μιá σκαλωτή δίοδο, καί σκαλιά που να οδηγούν στές δύο εξωτερικές πόρτες. Θα υπάρχουν δυο κύριαι εισόδοι, δια μέσου της κουζίνας και της τραπεζαρίας. Και τα δύο αυτά δωμάτια θα είναι λαμπερά βαμμένα, για να βοηθάν την Δώρα να ξεχωρίζη τα δωμάτια και το περιεχόμενο τούς.

Κήποι

Θα υπάρχει και ένας κήπος έξω απο το σπίτι καθώς και ένας μέσα στο σπίτι κυρίως για να μπορεί η Δώρα να παίζη μέσα και να είναι ασφαλές παρά έξω. Ο εξωτερικός κήπος είναι για να δινη στό σπίτι ενα πολύ όμορφο και ενδιαφέρον χαρακτήρα και να προσθέτη στο σχέδιο του σπιτιού. Ο εσωτερικός κήπος θα είναι πολύ όμορφος και θα υπάρχουν κυλιόμενες πόρτες που θα οδηγούν στα δυο δωμάτια, αλλά ό κήπος θα φαίνεται απ' όλα τα δωμάτια.

Στέγη

Το πιο ενδιαφέρον αλλά και πιό δύσκολο είναι η στέγη, διότι ο κήπος θα έχει ανοικτή στέγη, και παρόλο που θα είναι μέσα ο κήπος θα πρέπει να παίρνη αρκετό ήλιο και βροχή, σαν να ήταν έξω. Στις άκριες της ανοικτής στέγης θα υπάρχουν (χολέτρες) υδρορροές και θα υπάρχουν στον κηπο δυό βαρέλια τοποθετημένα στις δύο αντίθετες γωνιές του κήπου. Όταν βρέχει, το νερό απο τις υδρορροές θα τρέχη κατευθειάν μέσα στα βαρέλια και αυτό το νερό θα χρησιμοποιήτε για να ποτίζεται ο κήπος και σαν επιπρόσθετο νερό για το πλύμμα ή και για πόση. Αυτό θα βοηθήση στην οικονομία του νερού, που το χρειάζεται τοσό πολύ η Νότιος Αφρική λόγω της ελλείψεως νερού. Η γωνιά της στέγης καί των υδρορροών ήταν δύσκολο να εφεύρεθουν.

Κουζίνα

Μέσα στην κουζίνα, θα υπάρχουν ωραία έγχρωμα ερμαράκια τα οποία θα έχουν σκούρες άκρες, και ελαφρά χρώματα από μέσα. 'Η αντίθεση χρωμάτων βοηθά αυτούς που δεν έχουν καλή όραση να βρίσκουν τα διάφορα πράγματα. 'Ολογύρα

στην κουζίνα, τα χαμηλότερα συρτάρια θα είναι αναποδογυρισμένα και θα τραβούνται έξω, με πολύ στερεό κάτω μέρος, το οποίο θα είναι ικανό για να στηρίξει το βάρος της Δώρας και να της επιτρέψει να τα χρησιμοποιεί σαν εξέδρες, για να την βοηθούν να φθάνη πράγματα όπως το ψυγείο, το «microwave oven», την στόφα. Αυτά τα ίδια θα μπορούν να γυρισθούν ίσια πάλι και να χρησιμοποιηθούν σαν συρτάρια όταν θα είναι πιο μεγάλη και πιο ψηλή. Έκανα ένα πρότυπο για να σας δείξω πως δουλεύει. Οι κουζινικές συσκευές θα έχουν μεγάλα στρογγυλά κουμπιά και μοχλούς τα οποία η Δώρα θα μπορεί να χρησιμοποιεί χωρίς δάκτυλα.

Ηλεκτρισμός

Το σπίτι θα έχει φωτοβολταϊκά Ηλιακά πλαίσια σε μέρος της οροφής. Όλοι οι ηλεκτρικοί διακόπτες θα μπορούν να ανάψουν μ' ένα μεγάλο κούμπι που θα είναι στο ύψος ενός παιδιού. Όλες οι λάμπες θα είναι οικονομικές σε απόδοση ενέργειας. Γι' αυτό τον λόγο θα κοστίζουν πολύ αλλά θα διαρκέσουν περισσότερο από τις συνηθισμένες. Και παρ' όλο που θα είναι ακριβά να κτιστή, το κόστος της συντηρήσεως του θα είναι πολύ χαμηλό π.χ. θα στοιχίζει πολύ λίγο για να λειτουργήσει.

Υπνοδωμάτια

Το σπίτι αυτό θα έχει δύο υπνοδωμάτια, ένα από τα οποία θα ανήκει στην Δώρα. Αυτό το υπνοδωμάτιο θα έχει δύο πορτές. Η μία θα είναι η κύρια είσοδος μέσα στο δωμάτιο και η άλλη θα οδηγεί στο μπάνιο. Αυτή η πόρτα θα την ευκολύνει να μπαίνει μέσα στο μπάνιο. Θα υπάρχει επίσης ένα παράθυρο που εξέχει από τον τοίχο, ένα στο κοίλωμα του τοίχου, και μία κυλιόμενη πόρτα που θα οδηγεί στον εσωτερικό κήπο. Το άλλο υπνοδωμάτιο θα έχει κι' αυτό ένα παράθυρο που θα εξέχει από τον τοίχο, μόνο που θα είναι πιο μεγάλο από του δωματίου της Δώρας. Θα έχει και μία πόρτα που θα οδηγεί μέσα στο μπάνιο.

Μπάνιο

Αυτό το μπάνιο, το οποίο θα έχει δυο πόρτες που οδηγούν μέσα στα υπνοδωμάτια, θα είναι ζωνηρά μογιοτισμένο και με φωτεινά πλακάκια, και με δυο αποχωρητήρια που οικονομούν νερό και θα μπορεί κάποιος να διαλέξει ένα έκπλυμα ή δύο. Το ένα αποχωρητήριο θα είναι για μεγάλους αλλά θα χρησιμοποιείται και σαν «μπιντέτ» (αυτο το κάνη πιο εύκολο για ανάπηρους που δεν έχουν δάκτυλα να ξεπλύνουν τα κάτω μέρη τους). Το άλλο αποχωρητήριο θα είναι για παιδιά. Επίσης μια μπανιέρα που θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί από την Δώρα, και σαν παιδί, αλλά και όταν μεγαλώσει. Μπορεί ακόμη να έχει και «douche». Μικρά παιδιά το βρίσκουν δύσκολο να αναβαίνουν πάνω στην τουαλέτα. Είναι λογικό λοιπόν να υπάρχει μια μικρή τουαλέτα δίπλα από την μεγάλη. Ακόμη και η Δώρα φοβάτε μερικές φορές μηπως πέσει μέσα.

Περιβάλλον

Κάτι άλλο που έπρεπε να προσθέσω στο σχέδιο ήταν πέντε διαφορετικούς σκουπιδοτενεκέδες, τον καθένα για διαφορετικό σκοπό. π.χ. ένα για πλαστικό, ένα για χαρτιά, για γυαλιά, για συνιθισμένα σκουπίδια που δεν μπορούν να ανακυκλωθούν εύκολα, μέταλλα και λύπασμα για τον κήπο.

Δαπάνη

Η εκτάσις του σπιτιού είναι 125 τετραγωνικά μέτρα. Για να κτιστή ένα σπίτι τέτοιου μεγέθους, χρειάζοντε 25000 τούβλα όψης, για να γίνουν οι τοίχοι στερεοί, και θα κοστίζουν R25000. (Τα τούβλα που δεν είναι για όψης, δια να φαίνοντε, είναι πιο φθηνά, όχι όμως τόσο στερεά και θα χρειάζονται και σοβάτισμα.) Οι εξωτερικές πόρτες για τες κύριες εισόδους στοιχίζουν από R500 μέχρι και R900 ή και περισσότερο.

Οι εσωτερικές πόρτες στοιχίζουν τουλάχιστον R168 η κάθε μία. Τα ξύλινα πλαίσια πορτών στοιχίζουν R189 το ένα.

Τα Ατσάλινα πλαίσια πόρτων στοιχίζουν R120 το ένα.

Το τσιμέντο στοιχίζει R20 την σακούλα.

Η άμμος κτισιματος στοιχίζει R15 το κύβικο μέτρο. Λεπτή και χονδρή άμμος θα χρειασθή για διαφορετικές δουλειές.

Σπασμένες πέτρες στοιχίζουν R85 το κυβικό μέτρο.

Υπάρχουν πολλά άλλα έξοδα, όπως το γιαλλί ασφάλειας για τις μεγάλες πόρτες (ούτως ώστε η Δώρα να μην πληγωθή αν καταλάβως προσπαθήση να περάση διαμέσου των) αλλά δεν έχω χρόνο για να πάρω όλες τις τιμές και να υπολογίσω τα μεγέθη.

Υποσημειώσεις

Εαν χρειάζεσθε να ξέρετε το ακριβώς ποσό που θα χρειασθή για να κτισθή το σπίτι της Δώρας θα πρέπει να κάνετε μόνοι σας τους υπολογισμούς. Έπρεπε να τηλεφωνίσω σε κτίστες και εμπόρους για να καταλογίσω τα υλικά και την αξία τους.

Βιβλιογραφία

Τίτλος: Σχεδιάζοντας για τους ανάπηρους

Συγγραφέας: Σέλουν Νγόλντςμιθ

Δημοσιεύσις: Riba Publications, Limited UK.

‘Tsepho’s Project’ translated by Theodosia Christoforou